ŞEHİR İÇİ YOLLARDA BİSİKLET YOLLARI, BİSİKLET İSTASYONLARI VE BİSİKLET PARK YERLERİ TASARIMINA VE YAPIMINA DAİR YÖNETMELİK TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1-(1) Bu Yönetmeliğin amacı şehir içi yollarda bisikletlerin ulaşım amacıyla kullanılmasını sağlamak, bisiklet yolları, bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin planlanması, tasarlanması, yapılması ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik şehir içi yollardaki bisiklet yolları, bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin tasarım ve yapım kurallarını, bisiklet yollarının şehir içi yollara entegrasyonunu, bisiklet istasyon ve bisiklet park yerlerinin işletilmesini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; 29/06/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi ve Belediye Kanununun 15 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bisiklet: Yakıt kullanmadan, sürücünün kas gücü ile pedal vasıtasıyla ve sürücünün kendi ürettiği enerjiyi depolayan sistemlerle hareket eden motorsuz taşıtları,

b) Bisiklet Yolu: Ulaşım, gezinti ve spor yapmak amacıyla yaya ve motorlu araç trafiğini aksatmadan bisikletlilerin emniyetli bir şekilde kullandığı yolları,

c) Bisiklet Park Yeri: Bisikletlerin güvenli olarak bırakılabilecekleri, araç trafiğinden arındırılmış ve toplu olarak park edilmesi için tasarlanmış özel alanı,

ç) Bisiklet Park İstasyonu: Bisikletlerin işletmesinde kiralanabildiği istasyon noktalarını,

d) Diğer tarifler (Bu yönetmelikte geçen diğer terimlerin tarifleri TS 9826, TS 7249, TS 11782 de verilmiştir.)

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bisiklet Yolları

Genel Esaslar

MADDE 4- (1) Bisiklet kullanıcılarının ulaşım ihtiyaçlarını karşılamak, trafik akış sistemi içerisinde kavşak ve yol ayrımlarındaki geçişlerini güvenli bir şekilde sağlamak amacıyla bisiklet yolları bir ağ oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır.

(2) Bisiklet yolu ağı tasarlanırken bisiklet sürüşüne en uygun güzergâh tercih edilmelidir. Bisiklet yolu ağı, kavşaklar ve yapı parselleri tarafından en az sayıda bölünüp yolun devamlılığı esas alınarak, bisikletlinin bir başlangıç noktasından varış noktasına kesintiye uğramadan gidebilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

(3) Bisiklet yolu ağı, trafik hiyerarşisi göz önünde bulundurularak motorlu araç yollarından, bisiklet sürücülerinin yol geçişlerinde diğer araçlar tarafından net bir şekilde görünmelerini sağlayacak biçimde tasarlanmalıdır.

(4) Bisiklet yollarının tasarımında öncelikli olarak tek yön tercih edilmelidir ancak; yeterli genişlik sağlandığı ve sinyalizasyon sisteminin oluşturulabildiği durumlarda çift yönlü şeritler de oluşturulabilir.

(5) Bisiklet ağları üzerinde güvenliği sağlayacak trafik işaret ve işaretlemeleri ile sinyalizasyon sistemleri oluşturulmalıdır.

(6) Bisiklet ağları üzerinde bisiklet kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli park istasyonları ve park yerleri yapılmalıdır.

(7) Bisiklet ağlarının bakım ve onarımı ilgili idaresince yapılır.

(8) Üniversite kampüslerinde yurt binaları ile eğitim binaları arasında bisiklet yolu yapılabilir. Eğer üniversite kampüslerinde bisiklet yolu yapılması planlanırsa yurt binalarında ve eğitim binalarında bisiklet park yerleri ihtiyacı karşılayacak kadar yapılmalıdır.

(9) Yeni yerleşim yerlerinin planlanmasında, şehir içi yollarda yol genişlikleri TS 9826 Şehir içi Yollar- Bisiklet Yolları Standardında belirtilen minimum bisiklet yolu genişlikleri, eklenerek planlanmalıdır.

(10) Bisiklet yolu ve bisiklet yolunun güzergâhındaki karayolları ile kesişim noktasında, en az 1/500 ölçekli yol projesi yapılıp belediye meclisi kararı ile uygulanmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bisiklet Yolları Tasarım ve Yapım Kuralları

Yaya kaldırımına yapılacak bisiklet yolları

MADDE 5- (1) Bisiklet yolu, yol yüzeyi seviyesinde ya da yol yüzeyi ile kaldırım seviyesi arasında olabilir ancak kaldırımla aynı seviyede olamaz.

(2) Bisiklet yolunun yaya kaldırımında ve taşıt yolu tarafında tek şeritli olarak yapılması halinde, bisiklet yolu şerit genişliği TS 9826 standardında belirtildiği şekilde en az 130 cm genişliğinde olmalı, taşıt yolu tarafında 50 cm genişliğinde emniyet mesafesi bırakılmalıdır. (ek-1 şekil 1)

(3) Yaya kaldırımında yapılacak bisiklet yollarının tasarımında TS 9826 ve TS 12576 da belirtildiği şekilde manevra payı yaya kaldırımı tarafında bırakılmalıdır. Bisiklet yolu şerit genişliği taşıt yolundaki emniyet mesafesi ile birlikte en az 160 cm olmalıdır. Dar yaya kaldırımında tek şeritli bisiklet yolu yapımında her iki taraftaki manevra payları azaltılarak bu genişlik en az 140 cm olarak uygulanabilir (ek-1 şekil 2). Yaya kaldırımı genişliği, bisiklet yolu sebebiyle 150 cm den daha az olmamalıdır.

(4) Garaj ve bahçe giriş çıkışları gibi kaldırımın motorlu araçlarla kısa süreli olarak ortak kullanım alanına sahip olduğu noktalar haricinde yaya kaldırımı ile bisiklet yolu arasındaki geçiş engellenmelidir.

(5) Yaya kaldırımının taşıt yolu tarafına yapılacak iki şeritli bisiklet yolunun şerit genişliği TS 9826'da belirtildiği üzere ek-1 şekil 3'de gösterildiği gibi üç farklı şekilde yapılabilir.

(6) Yaya kaldırımı genişliğinin müsait olması durumunda bisiklet yolu ile taşıt yolu arasına emniyet için yeşil bant konulması halinde uygulanacak ölçüler TS 9826'da belirtildiği üzere ek-1 şekil 4'te gösterilmiştir. Yaya kaldırımına bisiklet yolu yapıldığında; bisiklet yolu, yaya kaldırımının taşıt yolu tarafında yapılmalıdır.

(7) Yaya kaldırımındaki bisiklet yolu yüzey kaplaması TS 9826 da verilen en kesite ve malzemelere uygun olarak yapılmalıdır. (ek-1 şekil 5)

Taşıt yoluna yapılacak bisiklet yolları

MADDE 6 -(1) Bisiklet yolunun taşıt yolunda yapılması halinde, taşıt yolu ile bisiklet yolu birbirinden en az 25 cm genişliğinde devamlı çizgi ile ayrılmalı ve bisiklet yolu genişliği TS 10839'a uygun olmalıdır.(ek-1 şekil 6).

(2) Ayırıcılı bisiklet yolu yapımı tercih edilmesi durumunda, bisiklet yolu ile motorlu taşıt şeridi arasında mümkün olduğunca fiziksel bariyer ile koruma alanları oluşturulmalıdır. Trafik güvenliği göz önüne alınarak en az 60 cm genişliğinde ve en az 10 cm yüksekliğinde bir refüjle bisiklet yoluyla taşıt yolu birbirinden ayrılmalıdır (ek-1 şekil 7). Fiziksel olarak bordür

taşları, çim ya da hendeklerle motorlu taşıt trafiğinden ayrılıp, kaldırımdan bağımsız olarak ek-1 şekil 8'deki gibi uygulanabilir.

(3) Taşıt trafiğinden şerit çizgisi dışında herhangi bir bariyer ile ayrılmadan uygulanacak bisiklet yollarında, bisiklet yolunun araç park yeri yanında bulunması durumunda araç park yeri ile bisiklet yolu arasında 60 cm mesafe bırakılmalıdır. (ek-1 şekil 9)

(4) Taşıt yoluna yapılacak bisiklet yolu kaplamaları, Karayolları Teknik Şartnamesine uygun olacak şekilde taşıt yolunun yapıldığı malzeme ile aynı olmalıdır.

Park ve bahçeler içerisine yapılacak bisiklet yolları

MADDE 7-(1) Park ve bahçeler içerisindeki bisiklet ulaşım ağı çevreye duyarlı ve araziye uyum sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

(2) Park ve bahçelerin içerisinden geçen bisiklet yolları, trafiğin yoğun olduğu hatlardan ayrı olarak planlanmalı ve bir alternatif oluşturacak şekilde düzenlenmelidir.

(3) Park ve bahçeler içerisindeki bisiklet yollarının kısa mesafeli toplu taşıma ağına ve sokaklara bağlanarak erişilebilirliği sağlanmalı ve kent içi trafik düzenlemeleri bu bağlamda yapılmalıdır.

(4) Park ve bahçelerde uygulanacak bisiklet yolları 5. maddede belirtilen yaya kaldırımına yapılacak bisiklet yolları ile aynı şartlara sahip olmalıdır.

Trafik Güvenliği ve Hız

MADDE 8-(1) Bisiklet yolları için hız sınırı azami 30 km/sa olmalıdır.

(2) Yaya kaldırımındaki bisiklet yolunda enine eğim TS 9826'da belirtildiği gibi taşıt yolu tarafına doğru % 2 olmalıdır. (ek-2 Şekil 1)

(3) Bisiklet yollarında uygulanacak eğimler ek-2 Tablo 1'deki değerler göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

(4) Bisiklet yolunun yaya kaldırımında olduğu hallerde, taşıt yolundaki garaj giriş - çıkışlarında araç geçişleri için bisiklet yolu TS 7249 ve TS 10839 standartlarında belirtildiği şekilde yapılmalı ve geçişler 50 cm x 50 cm'lik, 50 cm aralıklı boya ile belirtilmelidir. Geçişteki kesikli çizgiler arasında kalan bisiklet yolu kısmı uygun renkte aşınmayacak özellikte bir boya ile boyanarak araçlar tarafından fark edilmesi sağlanmalıdır (ek-2 Şekil 2, ek-2 Şekil 4).

(5) Bisiklet yollarının önünde hız kesiciler gibi engeller olmamalı, mazgal konulacak ise bisiklet tekerleklerinin boşluk bölümlerine girerek meydana gelecek kazaların önlenebileceği şekilde tasarlanarak konumlandırılması gerekmektedir.

Bisiklet Yolu İşaretlemeleri

MADDE 9-(1) Taşıt yolundaki bisiklet yolu, taşıtların geçtiği bölümden TS 10839 standardına uygun şekilde beyaz veya sarı renkte sürekli çizgi; kavşaklarda ise kesikli çizgi ile ayrılmalıdır.

(2) Kavşaklardaki kesikli çizgiler arasında kalan bisiklet yolu kısmı, zeminden farklı kontrasta sahip, uygun renkte, aşınmayacak özellikte bir boya ile boyanarak araçlar tarafından fark edilmesi sağlanmalıdır. (ek-2 Şekil 3 ve ek-2 Şekil 4).

(3) Taşıt yolundaki bisiklet yoluna diğer taşıtların geçmemesi veya park etmemesi için, kavşak girişlerinde kaldırım kenarlarına (ek-2 Şekil 5 ve ek-2 Şekil 6) bisiklet yolu ikaz levhaları konmalıdır.

(4) Trafik ışıkları ile ilgili gerçekleştirilen düzenlemelerde; bisikletlilere sağlanan kolaylıklar ve tercih olanakları, çıkmaz sokaklar, tek yönlü sokaklar, yaya bölgeleri ve benzeri özel durumlar özel trafik işaretleri ile belirtilmelidir.

(5) Bisikletlilere ait trafik ışık sistemleri ve uyarı levhaları, bisikletlinin kolay görebileceği bir hizada konumlandırılmalıdır.

(6) Bisiklet yolunun başlangıç ve bitişi, sağa ve sola dönüşler, tehlike ve yasaklar, yönler ek-2 Şekil 7'te gösterilen levhalarla belirtilmelidir. Mecburi bisiklet yolu işaret levhası sadece bisikletiler için inşa edilmiş olan özel yolun başlangıcına konulabilir. Diğer yol ve caddelerle olan kesişimlerden sonra ilgili kurumca gerekli görülmesi halinde bu işaret levhasının tekrarlanması sağlanır.

(7) Bisiklet yolu ile ulaşılabilecek en yakın yerleşim birimleri mesafe bilgisi veren, kavşak giriş ile çıkışlarını gösteren işaret levhaları uygun yerlere yerleştirilmelidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçişler

Bisiklet Yollarının Geçişleri

MADDE 10 -(1) Otobüs duraklarının olduğu mahallerde durak boyunca bisiklet yolu TS 9826 standardına uygun olarak, taşıt yoluna taşmadan, durak arkasından ve durağa 200 cm'lik mesafe bırakılarak yapılmalıdır. (ek-3 Şekil 1)

(2) Yaya kaldırımındaki bisiklet yollarının kavşak geçişleri TS 10839 standardında belirtildiği şekilde aşağıdaki özelliklere uygun olarak tasarlanmalıdır:

a) Yaya kaldırımında yapılan bisiklet yollarının ışık kontrolsüz kavşak geçişleri ek-3 Şekil 2'ye uygun yapılmalıdır.

b) Yaya kaldırımında yapılan bisiklet yollarının ışık kontrollü kavşak geçişleri ek-3 Şekil 3'e uygun yapılmalıdır.

c) Kavşaklardaki damla adasından bisiklet yolu geçişleri ek-3 Şekil 4'e uygun yapılmalıdır.

ç) Işık Kontrollü ve ışık kontrolsüz yollarda bisiklet yolu geçişleri ek-3 şekil 5'e uygun yapılmalıdır.

d) Yaya kaldırımında yapılan bisiklet yollarının tali yoldan geçişleri ve sola dönüşleri ek-3 şekil 6'ya uygun yapılmalıdır.

e) Kavşak dışında düz yollarda, karşıdan karşıya bisiklet yolu geçişleri ışık kontrollü veya ışık kontrolsüz geçiş olmasına göre ek-3 şekil 7'ye uygun yapılmalıdır.

(3) Bisiklet yolunun yaya kaldırımından taşıt yoluna geçmesi halinde güzergâh değişimi TS 9826 standardında belirtilen ek-3 şekil 8'de verildiği gibi olmalıdır.

(4) Taşıt yolunda çizgi ile ayrılmış bisiklet yollarının kavşak geçişleri ek-3 şekil 9'daki gibi TS 10839 standardında belirtilen özelliklerde; taşıt yolundan yaya kaldırımına geçen bisiklet yolu ve yaya kaldırımından taşıt yoluna inen bisiklet yolları ise ek-3 şekil 10'daki gibi olmalıdır.

(5) Sinyalize edilmiş kavşaklarda, bisikletlilerin kırmızı ışık süresince güvenliğinin sağlanması ve diğer yol kullanıcıları tarafından görülebilecek bir şekilde motorlu araç kuyruğunun önüne geçebilmesi için 3 ila 5 metre arasında uzunluğa sahip bisikletli bekleme alanları yapılmalıdır. Bisikletli bekleme alanları motorlu araçların durma çizgisinin önünde ve yaya geçit çizgilerinin gerisinde ek-3 Şekil 11'deki gibi yapılmalıdır.

(6) Bisikletlilere geçiş önceliği sağlayacak şekilde, motorlu taşıtlar ve bisikletliler için ayrı trafik ışıklarının birbiriyle uyumlu çalışması suretiyle geçiş sağlanmalıdır. Geçişlerde sinyalizasyon yardımıyla yolun uygun olması durumunda bisikletli için çapraz geçişler ek-3 şekil 12'deki gibi yapılabilir.

(7) Ana trafik geçişlerinde alt geçitler ve rampalı üst geçitler yapılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Entegrasyon

Bisikletlilerin Ulaşım Sistemine Uyumu

MADDE 11- (1) Bisiklet kullanımının ulaşım amaçlı hale getirilebilmesi amacıyla yetkili kurumlar planlı bisiklet yollarının toplu taşıma ağlarına (metro, tren, otobüs, vapur, vb.) bağlanacak şekilde bütünleşmesini sağlamalıdır.

(2) Toplu taşımada bisiklet taşıma aparatlarına sahip otobüslerin sayısı ve güzergâh çeşitliliği arttırılmalı, otobüs sürücülerine gerekli eğitim verilmeli ve bilgilendirme yapılmalıdır. Bisiklet taşıma aparatına sahip otobüsler öncelikle yokuşun fazla, trafiğin yoğun olduğu yollarda kullanılmalıdır.

(3) Raylı ulaşım sistemlerinin bisiklet kullanımı ile uyumu, yolcu yoğunluğunun fazla olduğu saatlerde günlük sayı sınırlaması dâhilinde, diğer saatlerde herhangi bir sayı sınırlamasına tabi olmadan uygulanmalıdır.

(4) Deniz yolu taşımacılığının bisiklet kullanımı ile uyumu, yolcu yoğunluğunun fazla olduğu günler ve saatler haricinde yetkililerin önlem amaçlı alacağı karar hakkı saklı tutularak sayı sınırlamasına tabi olmadan uygulanmalıdır.

ALTINCI BÖLÜM

Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri

Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri ile İlgili Genel Hükümler

MADDE 12- (1) Bisiklet sürücülerinin, bisikletlerini güvenli olarak bırakabilecekleri, motorlu taşıt trafiğinden arındırılmış ve bisikletlerin toplu olarak park edilebileceği istasyonlar ve bisiklet park yerleri, ilgili TS 11782 standartlarına tabi olmak koşuluyla sağlanmalıdır.

(2) Bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerleri araç ve yaya trafiğine engel olmamalı ancak bisiklet yollarına yakın, göz önünde ve hırsızlığa karşı emniyetli olmalıdır. Ayrıca şehrin cazibe merkezlerinde ortaya çıkabilecek talep yoğunluğunun karşılanabileceği sayıda bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerleri oluşturulmalıdır.

(3) Bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerleri uzaktan görünebilir olmalı ve istasyonlar ve park yerlerine ulaşımda dik rampalar ve merdivenler olmamalıdır.

(4) Bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerleri; toplu taşıma araçları, raylı sistem, deniz taşımacılığı ve şehirlerarası taşımacılık terminalleri ile kolayca bütünlüğün sağlanabilmesi için söz konusu toplu taşım ağlarına en kolay erişilebilecek noktalarda inşa edilmelidir.

(5) Bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin uzun süreli kullanım durumlarında bisiklet park yeri, üstü kapalı olarak düzenlenebilir (ek-4 Şekil 1)

Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri ile İlgili Tasarım Esasları

MADDE 13- (1) Bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerleri, bisikletlerin belirli bir düzende ve bisikletlerin park yerlerine kolayca yerleştirilebilecek ve çıkarılabilecekleri şekilde tasarlanmalıdır.

(2) Bisiklet istasyonları ve park yerleri, yer durumuna göre ek-4'te gösterildiği şekilde yola dik veya açılı, tek sıra, iki sıra, dairesel veya yarım daire biçiminde tasarlanabilir.

a) Tek sıra halinde yola dik olarak oluşturulan bisiklet park yerinde iki bisiklet arası 0,60 – 0,70 m, bisikletin boyuna park yeri genişliği ise ortalama 1,90 m olmalıdır (ek-4 Şekil 2).

b) Tek sıra halinde yola açılı olarak oluşturulan bisiklet park yerinde, bisikletler yola 45˚ açılı olarak yerleştirilmeli, park sırası genişliği 1,35 m ve iki bisiklet arası yatayda 0,85 m olmalıdır (ek-4 Şekil 3).

c) Dairesel olarak oluşturulan bisiklet park yerinde, bisikletler bir ağaç, direk etrafında veya yarım daire şeklinde dizilebilir (ek-4 Şekil 4).

ç) İki sıra halinde oluşturulan bisiklet park yerinde, yaya geçişleri ve manevra alanı için iki sıra arasında 1,75 m açıklık bırakılmalıdır (ek-4 Şekil 5).

d) İki sıralı yola açılı olarak oluşturulan bisiklet park yerinde, manevra ve yürüme alanının genişliği en az 1,40 m olmalıdır (ek-4 Şekil 6).

e) Askılı olarak oluşturulan bisiklet park yerinde, bisikletler duvara yarı dik şekilde dayalı olarak park edilebilir (ek-4 Şekil 7).

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Aydınlatma, Kamulaştırma ve Güvenlik

MADDE 14- (1) Bisiklet yolları gece güvenliği ve sürüş konforu için ek-5 Tablo 1'deki değerlere uygun olacak şekilde aydınlatılmalıdır.

(2) Bisiklet yollarının yapım sürecinde uygulanacak kamulaştırma işlemleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılmalıdır.

(3) Bisiklet işletme istasyonlarının bakım, onarım ve güvenlik işleri ilgili Belediyesine ait olup, istasyonların işletmesi ilgili Belediyesince yapılır veya yaptırılır.

Yürürlük

MADDE 15-(1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.